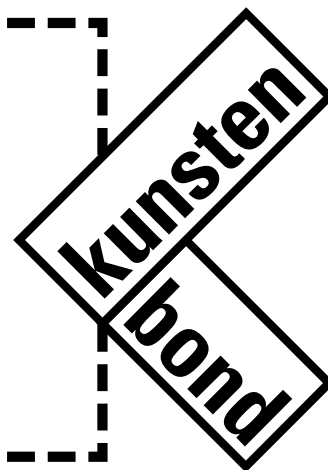

Tweede Kamer der Staten-Generaal,
Aan de commissie cultuur

CC
de commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
de commissie Binnenlandse Zaken

Briefnr: 2022-026

Betreft: Reactie op Hooflijnenbrief cultuur 2022

Amsterdam, 13 juni 2022

Geachte Kamerleden,

Geef écht prioriteit aan verbetering van de arbeidsmarkt in de culturele en creatieve sector, inclusief de financiële middelen. Anders blijft het nog jaren bij mooie woorden en goede bedoelingen. Om de culturele en creatieve sector te herstellen moeten we nu structureel investeren in duurzame verbetering van de arbeidsmarkt.

Al voor corona was de arbeidsmarktpositie van makers en cultuurwerkers zorgwekkend, zie rapporten van de SER en Raad voor Cultuur.¹ En deze positie is sindsdien verder verslechterd. De arbeidsmarkt in de culturele en creatieve sector is 'stuk'. Aan de basis van herstel, groei en vernieuwing ligt de omgang met en betaling aan werkenden. Samen met de taskforce culturele en creatieve sector schrijven wij: "geen herstart zonder aandacht voor de kwetsbare arbeidsmarkt."² Echter met aandacht en mooie woorden nemen werkenden niet langer genoeg. Breng fair practice in praktijk. Daarom sturen de Kunstenbond en de Creatieve Coalitie als vertegenwoordigers van zo'n 50.000 makers en andere culturele en creatieve professionals u deze aanvullende brief.

Het probleem van structurele onderbetaling van werk moet meer prioriteit krijgen, van de sector én van de politiek. Professioneel gemaakt dient professioneel betaald te worden. Het afschuiven van dit probleem op een tekort aan financiële middelen is niet langer nodig nu de staatssecretaris structureel geld te besteden heeft en het kabinet aan de slag gaat met hervorming van het arbeidsmarktbeleid.

In de hoofdlijnen van de staatssecretaris ontbreken nog veel concrete maatregelen die moeten leiden tot een verbetering van de arbeidsmarktpositie van makers en cultuurwerkers. Wel zijn er genoeg aanknopingspunten om hier vooruitgang in te boeken. In de volgende alinea's vindt u enkele concrete reacties op de hoofdlijnenbrief cultuur 2022 en aanbevelingen.

---

¹ <https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/adviezen/2016/verkenning-arbeidsmarkt-cultuursector.pdf>

<https://www.ser.nl/nl/Publicaties/passie-gewaardeerd>

² <https://www.kunsten92.nl/wp-content/uploads/2022/06/Reactie-Taskforce-CCS-op-herstelplan-7-juni-2022.pdf>

Herstelplan biedt geen compensatie voor geleden schade

VNG benadrukt in hun rapport over de corona-aanpak het belang van herstel van buffers.³ Dat geldt zeker voor zzp'ers en freelancers, ze werden tijdens de pandemie ongelijk getroffen en ongelijk gesteund.⁴ Ze hebben hun buffers en hun oudedagsvoorziening noodgedwongen opgegeten. Die rekening staat nog open en loopt ook nog op. Concreet voorbeeld van zo'n rekening: er lopen nu bezwaarprocedures rondom de ATE-regeling. Festivals en culturele circussen waarvoor de regeling bedoeld was ontvingen een afwijzing omdat in de ATE-definitie van evenement een maximum van 15 dagen staat, maar zij kunnen betrokken zzp'ers niet betalen zonder die ATE-steun.

Afspraken over contract en tarief

De aanbeveling van de taskforce culturele en creatieve sector om vooraf afspraken te maken over het doordruppelen van geld in de keten ('trickle down') komt niet terug in de brief. Concreet bevelen wij aan om de opdracht tot concrete afspraken over doorbetaling aan zzp'ers te verbinden aan de budgetten gericht op makers en producenten. Hierbij denken wij bijvoorbeeld aan het Actieplan cultuur NPO, de Production Incentive high-end series, de (her)startsubsidies vrije producenten en vergelijkbare regelingen.

Pilots arbeidsmarktpositie

Graag worden wij samen met werkgevers en Platform ACCT betrokken bij de uitvoering van de aangekondigde pilots. Bij uitblijvend gebrek aan publiekrechtelijke handhaving wet DBA wordt de Kunstenbond genoodzaakt de privaatrechtelijke handhaving van schijnzelfstandigheid meer zelf op te pakken. Dit vergt veel tijd en aandacht vanwege de kwetsbaarheid van deze zzp'ers (procederen is sociaal zeer onveilig) en hoge kosten (advocaten zijn duur).

Wij zien dat de Europese Commissie in de landspecifieke aanbevelingen voor Nederland meer sociale zekerheid voor zzp'ers benadrukt, terwijl het kabinet concreet (voorjaarsnota) eerst vooral bezuinigt op fiscale zzp-regelingen (zelfstandigenaftrek, FOR). Deze fiscale regelingen faciliteren zzp'ers juist om sociale zekerheid zelf vorm te kunnen geven. Dat is de verkeerde volgorde. Concreet vragen wij om de culturele en creatieve sector als lakmoesproef voor zzp-beleid te hanteren. Alle vormen van zelfstandigheid komen voor en het aandeel zzp in de culturele sector is met gemiddeld 60% uitzonderlijk hoog vergeleken met andere sectoren.

Jongeren

Wij zijn positief over de impuls jongerencultuur, het perspectief voor duurzame carrières moet gelden voor alle leeftijden. Kunsteducatie en cultuurparticipatie is voor veel organisaties en instellingen ook van cofinanciering afhankelijk. Het gemeentelijk beleid is kwetsbaar door het ontbreken van een wettelijke basis en voldoende middelen. Concreet vragen wij dan ook: maak een speerpunt van wettelijke verankering van cultuureducatie.

Maximeer huurstijging maatschappelijk vastgoed

Het is goed dat er in samenwerking met steden een impulsregeling komt, waarbij ook creatieve ruimtes worden benoemd. De huur voor kunstenaars van deze ateliers dreigt per 1 juli met 9,7% verhoogd te worden vanwege inflatiebepalingen in contracten. Dat is geen fair practice. De stijging komt vooral door

---

³ <https://vng.nl/nieuws/corona-aanpak-vraagt-investering-in-buffers-en-opties>

⁴ <https://www.boekman.nl/verdieping/publicaties/onderzoek-cultuur-en-corona/>

energie en die betalen kunstenaars meestal zelf bovenop de huur (G/W/L, servicekosten). Concreet vragen wij om in overleg met de minister van BZK net als bij woningen tenminste een maximale huurstijging af te spreken voor maatschappelijk vastgoed.

Nieuwe cultuurnotaperiode

Het besluit over mogelijk uitstel van een nieuwe cultuurnotaperiode mag niet leiden tot vooruitschuiven van fair practice. Een belangrijk speerpunt voor het nieuwe stelsel is een beter evenwicht tussen makers en instellingen. Zet kunstenaars meer centraal! Dat versterkt de positie van makers en draagt bij aan het terugdringen van de ongelijkwaardige onderhandelingspositie tussen makers en instellingen. Een instrument hiervoor is bijvoorbeeld het Nationaal Podium Plan, dat subsidie en artiest koppelt aan een verplicht te hanteren beloningsnorm en een podium. Het kunstenaarshonorarium beeldende kunst is ook een goed voorbeeld dat navolging en uitbreiding verdient.

Tot slot

De staatssecretaris eindigt haar brief met een vooruitblik. De plannen voor de structurele investering van 170 miljoen euro moeten worden uitgewerkt, en arbeidsmarkt is daarbij een speerpunt. Concreet stellen wij voor, in navolging van sectoren zoals onderwijs en defensie, dat sociale partners en platform ACCT hieraan bijdragen door het sluiten van een sociaal akkoord. Wij vragen u als Kamer hier een stimulerende rol in te spelen.

Voor vragen over deze brief kunt u contact opnemen met Peter van den Bunder of Caspar de Kieft, caspardekieft@kunstenbond.nl (06-51638098), petervandenbunder@kunstenbond.nl (06- 42562532).

Met vriendelijke groet,
mede namens de Creatieve Coalitie,

Ronald Gijsbertsen
Directeur Kunstenbond